

פנינים

הרב אברהם מרדכי וינשטוק

פורסם ב"המבשר תורני"

יצאו החולב והמחבץ והמגבן שאין גידולי קרקע (פט, ב)

'משמני הארץ' – איזו ארץ?

הביאו תוספות, **שבקר וצאן בעצמם כן נחשבים כגידולי קרקע**, ולפיכך ניתן לקנותם בכסף של מעשר שני – בו ניתן לקנות רק פירות והיוצא מהן וגידולי קרקע, לפי שניזונים מהקרקע.

והנה כששב יעקב מחרן לארץ מגורי אביו שלח לומר לעשו (בראשית לב, ו) "ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה", וביאר רש"י שרצה לומר שלא נתקיימה בו ברכת יצחק אביו, שכן "אבא אמא לי מטל השמים ומשמני ארץ – זו אינה לא מן השמים ולא מן הארץ". ולכאורה על פי דברי התוספות, **שבקר וצאן נחשבים כגידולי קרקע כיון שניזונים מן הארץ, יש להקשות, כיצד אמר יעקב שעדיין לא זכה למשמני ארץ?**

ותירץ כ"ק מרן ה"פני מנחם" מגור ("תורתך שעשועי" וישלח), שכוונת יעקב היתה לומר, כי אף שכבר זכה בשור וחמור, **מכל מקום עוד לא זכה למשמני הארץ – ארץ ישראל, שכן בשור ובחמור זכה בעודו בחוץ לארץ בבית לבן הארמי.**

ואף שבברכת יצחק לעשו אמר לו (בראשית כז, לט) "משמני הארץ יהיה מושבך" ושם פירש רש"י שמשמני הארץ זו 'איטליאה של יון', והרי שאף חוץ לארץ יכולה להיחשב כמשמני הארץ. אך יש לחלק בין ברכת יעקב לברכת עשו, שכן אצל עשו שלגביו אין חשיבות מיוחדת לארץ ישראל, הרי שמשמני הארץ יכולים להיות אף בחוץ לארץ. **מה שאין כן אצל יעקב, שלגביו יש חשיבות מיוחדת בארץ ישראל – אצלו כשהובטחו משמני הארץ, אינם אלא בארץ ישראל, וכל זמן שלא זכה בהם, עדיין לא נתקיימה בו ברכת אביו.**